

Narodna mesečna
18 Lir, za inozem-
stvo 20 Lir — o-
deliška izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 50 Lir
Ček rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje ital.
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A.

SILOVENECE

NARČITE
SLOVENCEV KOLEDAR
ki bo najlepša knjiga letošnjega leta!
Za naročnike naših listov bo stal 1.
20.- LIR

redelika ta dneva po prazniku.
Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Amministratore: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Telefono 4001 4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire; Estero, me-
se 20 Lire, Edizione
domenica, anno 34
Lire, Estero 50 Lire.
C. C. P. Ljubljana
10.650 per gli abbo-
namenti; 10.349 per
le inserzioni.
Filiale:
Novo mesto.

Bollettino No 913

Implacabile offensiva contro il naviglio nemico 5 piroscafi gravemente danneggiati, un sommergibile affondato — Otto apparecchi avversari distrutti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate
comunica:

Sul fronte cirenaico e al confine al-
gero-tunisino azioni di elementi esploranti.
Velivoli germanici in riusciti attacchi nelle
acque algerine colpivano e gravemente dan-
neggiavano cinque piroscafi, tra i quali una
grande nave passeggeri, e un cacciatorpediniere.
Nel Mediterraneo sette apparecchi av-
versari sono stati abbattuti dalle artiglierie con-
tro-aeree: un altro è precipitato in mare a se-
guito di combattimento.

Nostre formazioni hanno ripetutamente bom-
bardato l'aeroporto di Micaabha.

Una nostra unità al comando del tenente di
vascello Mario Colussi ha distrutto in Medi-
terraneo un sommergibile nemico.

Vojno poročilo št. 913

Neizprosna ofenziva proti sovražnemu ladjevju 5 parnikov težko poškodovanih, ena podmornica potopljena - 8 nasprotnih letal sestreljenih

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Na cirenajškem bojišču ter na alžir-
sko-tunjski meji delovanje ogledniških od-
delkov.

Nemška letala so v uspešnih napadih v al-
žirskih vodah zadela in težko poškodovale pet
parnikov, med katerimi je bila velika potniška
ladja in en rušilec.

V Sredozemlju je protiletalska obramba
zbila 7 sovražnih strojev. Se eno letalo je treščilo
v morje po izidu boja.

Naša letala so ponovno bombardirala letališče
v Mikkabi.

Neka naša edinica pod poveljstvom poročnika
bojne ladje Maria Colussi je v Sredozemlju
uničila eno sovražno podmornico.

Sprejemi pri Duceju

Rim, 24. novembra. AS. Duce je sprejel
skupno s tajnikom Stranke zvezne tajnike iz
Milana, Torina in Genova.

Trojna zveza — rešitev za Romunijo

Bukarešta, 23. nov. AS. Listi še vedno ob-
javljajo komentarje ob drugi obletnici pristopa
Romunije k trojnemu paktu. »Timpul« omenja
n. pr. dogodek pred podpisom pakta in piše, da
je Hitler 14 dni pred sovjetskimi napadom na
Besarabijo in Bukovino, ko se je sestal v Ber-
linu z Molotovom, na vprašanje sovjetskega ko-
misarja, ali se bo nemško jantstvo Romuniji iz-
javilo ob morebitnem ruskem napadu na Romuni-
jo, pritrdilno in kategorično odgovoril. Nobenega
dvoma ti bilo glede sovjetskih namer. Nemška

lojalnost je rešila Romunijo, ki je 10 dni nato
pristopila k trojnemu paktu. List poudarja na-
dalje, da je po dveh letih več kot očitno, da bi
Romunija brez tega pristopa postala žrtev bolj-
ševiške invazije in bila zbrisana z evropskega
zemljevida. Z jasnim pogledom v bodočnost je
maršal Antonescu preprečil tako katastrofo in
danes se romunske oborožene sile bore ne samo
za obstoj naroda, temveč tudi za evropsko kul-
turo.

pa je Anglija z vsemi sredstvi preprečevala, da
bi se Egipt lahko svobodno uveljavljal ne le
na mednarodnem političnem področju, marveč
tudi v domači notranji politiki.

Prejšnji bolivijski predsednik umrl

Buenos Aires, 24. nov. AS. Iz Lime se je iz-
vedelo, da je umrl bivši bolivijski predsednik Siles.

Amerikanci bombardirali Haifong

Tokio, 24. novembra. AS. Izvedelo se je, da
so večer bombardirali Haifong ameriška letala.
ki so prišla iz ozemlja uporniške Kitajske. Med
francoskim in anamskim prebivalstvom je mno-
go mrtvih in ranjenih. Ameriški letalci so za-
deli katedralo sv. Dominika, mnogo stanovanj-
skih hiš in dvojne šolske poslopj.

Zakaj je Churchill strmoglavil Crippsa

Berlin, 24. nov. AS. Diplomatski sodelavec
DNB poroča, da neslavni konec Stafforda Crippsa
ni v Berlinu nikogar iznenadil. Očitno je bilo,
da Churchill ne bo mogel dolgo trpeti poleg sebe
človeka, ki mu ga je naprtila opozicija in si je
znal pridobiti precejšnjo popularnost. Churchill je
ravnil silno spretno pri odstranjevanju tega ne-
varnega tekmeča, ki je imel tem močnejše stali-
šče, ker so ga kot bivšega poslanika v Moskvi
smatrali za Stalinovega zaupnika in eksponenta,
ki je predstavljal boljševikom prijazen krilo v
angleški vladi. Prvi korak k temu je bil storjen
takrat, ko je Churchill poslal Crippsa v Indijo.
Dobro je namreč vedel, da bo tam doživel po-
lom. S tem je hotel zmanjšati njegovo popular-
nost in pripraviti vse potrebno, da bi ga ob

ugodnem trenutku lahko strmoglavil. Churchill
namreč ni resno veroval v rešitev indijskega
vprašanja. Crippsovo poslanstvo je imelo poseben
namen. Bilo je spretna poteza v Churchillovi po-
litični igri. Cripps je Indijcem dal nekaj konce-
sij, ki sicer niso bile pomembne, bile pa so ven-
darle koncesije. Odstranitev Crippsa iz vojnega
kabineta in povečanje Edenovega in Morrisono-
vega vpliva potrjuje, da je zopet prišla do velja-
ve stara angleška imperialna politika nasprotna
vsakemu kompromisu. Tako je torej v Londonu
prevladala zopet imperialistična angleška politika
brez Moskve. Mogoče bo skušala Anglija uvelja-
viti svojo lastno voljo tudi proti Ameriki, toda
to bo pokazala šele bodočnost.

Hudi boji med Volgo in Donom

Več sto sovjetskih tankov uničenih — V teku so nemški protiukrepi — Pet leteli trdnjav sestreljenih

Hitlerjev glavni stan, 24. nov. Vrhovno po-
veljstvo objavlja:

Na kavkaškem področju je slabo vreme
oviralo večje vojne nastope.

Južnozahodno od Stalingrada in v ve-
likem donskem kolenu so Sovjeti pri brez-
obzirni uporabi ljudi in vojnega materijala vdrl
v obrambno bojišče ob Donu. Protiukrepi so
v teku.

V trdnjavah in sprememah polnih bojih zad-
njih dni je bilo več sto sovjetskih oklepnih vozil
uničenih. Oddelki nemškega in rumunskega letal-
stva so kljub neugodnemu vremenu stalno podpi-
rali vojsko na kopnem.

V Stalingradu samo krajevne bojne ope-
racije.

Novi močni napadi Sovjetov južnozahodno od
Ilmenskega jezera so se izjalovili.

V ozemlju ob izlivu Volhova je bilo več
sovražnih transportnih vlakov z letalskimi napadi
uničenih.

V Cirenajki in na tuniško-alžirski
meji udeleževanje izvidniških oddelkov. Letalski
napadi so bili podnevi in ponoči usmerjeni proti
angleškim oklepnim oddelkom in avtomobilskim
kolonom v zapadni Cirenajki.

Ob obali severne Afrike so strmoglavna
letala z dobrim učinkom napadla železnice, mo-
torna vozila in topniške postojanke. Ob priliki
bombardiranja vojaških ciljev v Alžiru je bilo
v noči na 23. t. m. zadetih s težkimi bombami 5
transportnih parnikov, med njimi neka velika ladj-
ja, kakor tudi en rušilec.

Nemška podmornica je pred Oranom z
dvema torpedoma zadela sovražno križarko, ki je
bila zavarovana z več rušilci. Računati je s potop-
itvijo križarke.

Protiletalsko topništvo je v Sredozemlju
sestrelilo 5 sovražnih bombnikov.

Nad francosko črlo so nemški lovci se-
strelili 5 štirimotornih sovražnih bombnikov. Eno
lastno letalo je bilo izgubljeno.

Berlin, 24. nov. AS. Glede obrambne bitke, ki
je besni štiri dni južno od Stalingrada ter v ve-
likem kolenu Dona, so na večeršnjem sestanku
tujih novinarjev v Berlinu izjavili, da za zdaj še
nimajo podrobnosti. Omejujejo se na opombo, da
gre za veliko sovjetsko ofenzivo. Borbe so zelo
hude in v Berlinu poudarjajo, da je nemška ob-
ramba uničila večje število ruskih oklepnikov ter
druga orožja. Ruska ofenziva nemškega vrhov-
nega poveljstva ni presenetila. Že dolgo časa so
opazili, da se na tem odseku zbirajo številne sov-
jetske čete. Nemško poveljstvo je v skladu s tem
že izdalo svoje protiukrepe.

Stockholm, 24. novembra. AS. Dopisnik
»Aftonbladet« poroča iz New Yorka o smelem
junaštvu nekaterih nemških podmornic, ki so
na obali Kostarike izkrcale določeno število
vojakov, da bi se preskrbele s gorivom in z
drugimi neobhodnimi potrebščinami, da bi

lahko nadaljevale s plovbo. Vojaki so uspešno
opravili svojo nalogo, nato pa so se po krat-
kem streljanju z obalnimi stražami umaknili
na podmornice.

Rim, 24. novembra. AS. Uradna angleška
agencija v svojem poročilu priznava, da je
bilo pri večeršnjem letalskem napadu na
nemško ozemlje sestreljenih 10 bombnikov.

Berlin, 24. novembra. AS. Iz vojaškega vira
se je izvedelo, da je nemško letalstvo večeraj
doseglo nov velik uspeh na nebu nad obrežjem
zahodnih zasedenih ozemelj. Okrog poldne je
poskušala skupina 30 britanskih štirimotornih
bombnikov napasti neko obrežno mesto zahodne

Francije. Bombniki, ki so mislili v zaporednih
valovih in nenadoma napasti svoje cilje, so
nemška lovska letala »Fokkerwulf« pravčasno
zagledala in prestregla. Le nekaterim nasprot-
nim letalom se je posrečilo prodreti skozi letal-
sko oviro, ki so jo stvorila nemška letala in
prileteli nad obalo. Toda angleške bombe niso
mogle, kolikor se je pač doslej ugotovilo, na-
rediti nobene vojaške škode. Pač pa je imelo
civilno prebivalstvo večje izgube. Po poročilih,
ki so doslej prispela, se vidi, da so nemški
lovci zbili 5 štirimotornih letal, ki jih nasprot-
nik bahavo nazivlje vlečete trdnjave. Večina
teh letal je strmoglavila v morje.

Popoln mir v Berlinu

Proti sovražni propagandi postavlja nemško poveljstvo trda dejstva

Berlin, 24. nov. AS. Sovjetski glavni stan še
vedno izdaja izredna poročila o poteku sovjetske
ofenzive v Donski kotlini ter severnozahodno in
južno od Stalingrada. Sovražna propaganda bruh-
a v svet poročila o sovjetskem napredovanju v nem-
ške prednje postojanke, nasproti temu sovražnemu
organiziranemu viku pa ohranja Berlin popoln mir.
Nemško vrhovno poveljstvo je obelodanilo nekaj
naslednjih trdnih točk, iz katerih se da motriti ed-
danji položaj, dokler ne bo potekel čas, ki je potre-
ben za dokončni okvir sedanjih vojnih dogodkov.

1. Sovražniku je pri tej ofenzivi manjkalo ne-
kaj, kar je po dosedanjih izkušnjah pri vsaki ofen-
zivi zelo važno, to je presenečenje. Zadnje tedne je
nemško ogledniško letalstvo opazilo zbiranja čet in
materijala ob Volgi in nemško poveljstvo je iz tega
kaj lahko sklepalo, da gre za ofenzivne priprave
ter je zato že sproti z letali razbijalo sovjetske pri-
prave in je izvedlo tudi vse ukrepe za primer sov-
jetskega množičnega napada.

2. Sovjetska ofenziva se je razvijala postopo-

ma ter se večala, dokler končno ni zavzela znat-
nega obsega. Zaveznike armade morajo vzdržati
sicer nadvse trde boje, vendar pa lahko zmagovito
izpolnijo vse naloge, ki jim jih nalaga obramba.

3. Kakor drugič pri sovražnih ofenzivah, so
tudi zdaj napadalci tinitum v začetku dosegli ne-
kaj prodorov. Ti prodori pa so zelo omejeni in
noben ne predstavlja znatne nevarnosti, tako da
nemško poveljstvo popolnoma obvladuje položaj.
Bojišče se je na splošno vzdržalo in ostalo trdno,
preskrbovalne poti so zavarovane in tako omogo-
čajo ugoden potek defenzivne bitke.

4. Napadalne čete, ki jih je sovražnik zbral, so
raznovrstne. V raznih oddelkih se borijo stari vo-
jaki, 40 do 50 let stari možje, poleg njih pa mla-
deniči pod 18 leti, ki so bili v naglici izurjeni za
vojskojanje. Iz teh okoliščin se da sklepati, da je
bila ruska ofenziva pripravljena in izvedena v na-
glici, da bi potekala istočasno z ofenzivo v Afriki,
in zato tudi ni nevarna.

Japonska notranja fronta je trdna

Japonci imajo že okrog 200.000 angleških in ameriških ujetnikov

Tokio, 24. nov. AS. Ker se približuje prva
obletnica vstopa japonske vojske v vojno, poudarjajo v
tukajšnjih krogih, da je obsežno in neutrudno de-
lovanje v preteklem letu močno prispevalo k oja-
čenju oboroženih sil in v splošnem vseh panog živ-
ljenja japonskega naroda. Razen ojačenosti akcije
Družbe za pomoč prestolu je bil ustanovljen politi-
čni svet v narodni službi, da bi bil bolj v skladu
z voljo japonskega naroda. Razen na pobudo, ki
jo je dal ta svet na vseh področjih narodnega živ-
ljenja, se opozarja tudi na veliko reformistično
udeleževanje ministrskega predsednika Toja, ki je
izvedel na podlagi popolnega sporazuma med vr-
hovnim poveljstvom oboroženih sil in vladno vrsto
novosti in ustanovil med drugim osrednji odbor
za transporte v vojnem času, osrednji tehnični od-
bor, osrednji svet za ureditve Velike vzhodne
Azije in ministrstvo za zadeve Velike Vzhodne
Azije ter je poenostavil državno upravo. Za na-
daljnje ojačenje tesnega sodelovanja med vlado in

narodom je bilo sklicanih deset izrednih sej parla-
menta in konferenc guvernerja.

Tokio, 24. nov. AS. Polkovnik Jahagi, na-
čelnik tiskovne službe pri vojski v japonskem ce-
sarskem stanu je napisal v članku, objavljenem v
listu »Asahi«, da so japonske oborožene sile od
začetka vojne imele okrog 200.000 Angležev in
Amerikancev. Glede odnosov med angleškimi in
ameriški ujetniki pravi polkovnik, da so si Bri-
tanci in Amerikanci v odkritem sporu in da pora-
bijo sleherni priložnost za medsebojne prepire.
Ni se moglo doseči, da bi ujetniki obeh teh na-
rodov mogli zajemati jed iz istega kotla in sedeti
pri isti mizi, kajti proti temu sta obe strani in
zato je moralo japonsko vodstvo določiti za vsako
skupino posebno kuhinjo. Avstranci se trudijo, da
bi si v tem sporu obvarovali nevtralnost stališče,
zraven pa pravijo, da ne razumejo, zakaj bi se
Amerikanci in Angleži morali v ujetništvu pre-
pirati.

Nemški glas o kršitvah švicarske nevtralnosti

Berlin, 24. novembra. AS. Govornik nem-
škega zunanjega ministrstva je na večeršnji
tiskovni seji poudaril, da objavljajo švicarske
zvezne oblasti v zvezi s ponovnimi kršitvami
švicarskega zračnega prostora neke vrste vojna
poročila, v katerih javljajo o uri preleta an-
gleškega letalstva čez švicarsko ozemlje in o
njegovem povratku. Te pogoste kršitve švicar-
ske nevtralnosti se zde, da dajejo švicarskim
oblastem priliko za običajne objave, ki le ugo-
tavljajo to žalostno dejstvo. Prišli smo celo do
tega, da je londonski radio že večkrat ponoči
poročal, da je bil v Švici dan alarm, iz česar
se je moglo sklepati, da so britanska letala
odletela napadati italijanska mesta. Iz te hinav-
ske izjave se sklepa, da smatra Velika Bri-
tanijska švicarsko nevtralnost kot neko vrsto
stvari, ki ni vredna upoštevanja. Zelo značilno
pa je, da neki švicarski zvezni svetnik v svo-
jem govoru o obrambi Švice ni niti z besedico
omenil neprestane kršitve nevtralnosti svoje
države. Nemški govornik je poudaril v tej zvezi,
da načelno ni nobene bistvene razlike med
kršitvijo suverenitete države, pa naj gre za
teritorialne vode ali pa za kopensko nevtral-
nost. Razlika obstoja samo glede obsega, toda

kršitev nevtralnosti je in ostane in jo je treba
vselej enako obravnavati, pa naj bo v kateri
koli obliki izmed treh možnih.

Zahvalni dan na Japonskem

Tokio, 24. nov. AS. Večeraj so po celi Ja-
ponski praznovali dan riža kot zahvalo za novo
riževo žetev. Praznik je bil tem slovesnejši,
ker je bilo objavljeno, da so letos prvič do-
segli 10 milijonov in 500.000 ton riža. Po svet-
skih so žrtvovali nov riž ter druge poljske in
ribiške pridelke, med družine pa so razdelili
obroke riža iz nove žetve.

Ameriške izgube v Severni Afriki

Berna, 24. nov. AS. Vojno ministrstvo Zdu-
ženih držav je objavilo prvi seznam ameriških iz-
gub pri izkrcanju v francoski Severni Afriki, ki
znašajo 1910 mrtvih, ranjenih in pogrešanih.

Zločinstva mladoletnikov
v Ameriki

Stockholm, 24. nov. AS. Posebni »Dagens Ni-
heterjev« dopisnik, ki se nahaja v Ameriki, v dol-
gem dopisu popisuje zločinsko delovanje mlado-
letnikov v Združenih državah, ki je zavzelo to-
likšen obseg, da je začelo resno skrbeti ameriške
oblasti. Po časnikarjevem mnenju je vojna brez
dvoma vzrok za izredno pomnožitev zločinov med
mladoletniki v Združenih državah. Odčetek takih
primerov je v raznih državah različen, je pa zelo
visok v industrijskih okrajih, kjer so stari za-
posleni v vojnih tovarnah, otroci pa so ves dan
doma prepuščeni samim sebi ali ulici, ker ni ni-
kake javne ustanove, ki bi skrbela za to mladino.
V New Yorku je švedski časnikar prisostvoval ne-
katerim razpravam pred sodiščem za mladoletnike,
ki je ves dan obravnavalo zelo težke primere. Mla-
di zločinci so čisto stari šele 10 do 14 let.

Nesreče v ameriški industriji

Buenos Aires, 24. nov. AS. Po uradnih po-
datkih se je v Ameriki od decembra 1941 do dan-
es smrtno ponesrečilo 44.500 delavcev, poško-
dovalo pa okrog 3 milijone delavcev ob nesrečah
pri delu v vojnih podjetjih.

Sprejem Ekselence Graziolija na Trgu Viktorja Emanuela v Črnomlju ob njegovem nedeljskem obisku

Prof. Umberto Nano – žrtev komunističnih banditov

Počastitev njegovih zemeljskih ostankov

V sredo, 25. novembra se bo vršila počastitev zemeljskih ostankov profesorja Umberta Nano.

Imenovan je bil agronom v službi družbe »Emonec«. Dne 6. maja t. l. se je peljal z avtomobilom v Semič po svojih poslih, ko ga je ustavila skupina komunističnih roparjev in ga odvedla. Vključ marljivemu iskanju ni bilo mogoče o njem kaj izvedeti, dokler niso pred nekaterimi dnevni oddelki pristojne protikomunistične milice našli njegove zemeljske ostanke v nekem kamnolomu pri Črmošnjicah. Na podlagi svedoč je bilo mogoče ugotoviti, da so profesorja Nano na najgrozovitejši način

mučili in da so ga potem barbarsko ubili s tem, da so ga kamenjali.

Prof. Nano je bil uradnik, ki je delal zato, da bi vzdrževal svojo soprogo in dva otroka; njegovo delo pa je bilo v tem, da je dal zopet obdelovati slovenska zemljišča in pomnožiti njih pridelke v prid novi italijanski pokrajini.

Proti temu državljanu — delavcu se je vrgla besnost in se je izila zverinska divjost komunističnih banditov, za katere je najbrž slava, ubiti neoborožene. To je eodraga, ki bi se hotela povisati kot braniteljca onega komunizma, kateri ni samo zanikanje najzdravejših čustev narodov, ampak tudi zanikanje njih življenjskih pogojev in civilnega napredka.

Ali res ne bo na Barju nikoli več povodnji?

Ljubljana, novembra.

Zadnja knjiga pisateljice Janeza Jalna »Bobric« je bila za marsikoga pravo razodetje iz prazgodovine naše zemlje. Izobražencem je bilo namreč že prej kot samo ob sebi znano dejstvo, da se je nekoč med gričem ljubljanskega Gradu in med Krimskim pogorjem, torej na sedanem ljubljanskem barju, razprostiralo pred tisočletji veliko jezero, na katerem so v »stavbah na koleh« prebivali mostičarji. Njih življenje opisuje v tej knjigi Jalen. Ta knjiga pa je šla v najširše ljudske plasti, ki so se tako na poljuden, zabaven način seznanili s kulturo nekdanjih prebivalcev ljubljanskega barja.

Tudi iz zgodovinskih časov vemo, da je bilo ljubljansko barje večkrat jezero, kakor pa suha zemlja, saj so prve poskuse za hitrejši odtok vode z Barja napravili šele Rimljani, ki so kolikor toliko uravnavali tok ljubljanske ter jo napravili plovno tudi za večje ladje. V novejših stoletjih pa so znane etape regulacije ljubljanske, ki so imele vse namen: čim hitrejši odtok vode z Barja skozi ljubljansko v Savo. Te etape so: odstranitev mlinov in otkov na ljubljanski med Prulami in Trnovim v 16. stoletju, naprava umetne struge v Mostah v 18. stoletju (prej je tekla ljubljanska skozi sedanje Kodeljevo, čez »Planir«), dalje glavni korak k izsuševanju Barja, namreč izkop Grubarjevega prekopa proti koncu 18. stoletja, in končno dolgoletna regulacija ljubljanske v zadnjih 40 letih, katere zadnje poglavje, naprava zatvornice pred cukrarno, se pravkar približuje koncu.

Naselbine na nekdanjem Barju so stare že nad sto let; to so Illova, Crna vas, Lipe, nekdanja Hauptmanca in Karolinska zemlja (zadnji imeni sta že opuščeni) ter posamezna naselja na Barju. In vendar smo imeli še mlj priliko, da smo mogli večkrat občudovati Barje kot veliko jezero, občudovati, ako se more groza sploh občudovati!

V zadnjih desetletjih se je namreč večkrat dogodilo, da je ljubljanska, zlasti jeseni ali spomladi, silovito narasla in se zaradi neregulirane struge ni mogla dovolj naglo odtekat skozi mesto. Vse Barje je bilo pod vodo, vse je bilo spremenjeno v eno samo ogromno jezero. Naselbine na Barju so bile v kritičnem položaju in pogosto je bilo treba s čolni reševati človeška življenja, živino in premično premoženje Barjanov.

Vzrok tem nenadnim povodnjim na Barju je treba iskati v sestavi kraških tal, odkoder dohaja ljubljanska največ vode. Loška dolina, Cerkljska dolina z jezerom, Planinska in Logaška dolina se pogosto, skoraj vsako jesen spremene v velika jezera, iz katerih mole kot otoki posamezne vasi. O Planinski dolini pa včasih zemljepisci sploh raje govorijo kot o »Planinskem jezeru«, tako pogosto je povodenj tam. K temu se jeseni običajno še pridruži močno deževje v Krimskem in Polhovgrajskem pogorju ter na Barju samem. Vsa ta voda »ili« po ljubljanski in običajni posledica je bila, da smo imeli na Barju velike povodnji.

Zadnji tak pojav — in prepričani smo, da zadnji za vedno — smo mogli videti leta 1933 v septembru. Tedaj so se vsi navedeni vzroki združili in se stopnjevali, tako da je voda zelo visoko zalila vse Barje. Tudi tedaj je bilo treba reševati ljudi, živino, premoženje.

Še hušje je bilo, kakor pri običajnih prejšnjih povodnjah na Barju. Ogrožena je bila — po dveh stoletjih — zopet ljubljana sama. Tedaj so bila namreč v polnem teku regulacijska dela sredi mesta. Napravljeno so bili zasilni jezovi in zatvornice na Prulah ter Grubarjevem prekopu zaprti. Voda ljubljanske je že preplavljala barjanske dele mesta. Segla je daleč na Ilzansko cesto, na Orlovo ulico, pod vodo sta bili poleg vseh barjanskih naselbin tudi že zelo obljubena Jurčkova pot in Peruzzijska cesta, naselbina Galjeveca je bila do polovice v vodi in voda je grozila, da prodre celo do dolejške železniške proge. Enako je voda zalila tudi nižje kraje Trnovega. Ko so zatvornice odprli, je voda takoj prodrla zasilni jez iz prsti in kamenja pod frančiškanskim mostom ter drla po strugi. Resno ogrožen je bil tedaj tudi frančiškanski most sam. Zaradi izkopa v strugi njegovi temelji niso bili tako zanesljivi kakor prej, zlasti osrednji podporni stebel je tako rekoč le še visel na tleh. Divja voda bi kmalu ta stebel podrla, s čemer bi se zrušil ves frančiškanski most (tedaj še ni bilo obeh stranskih mostov). Ako bi se podrl frančiškanski most, bi nastala na ljubljanski zagata iz kamenja. Posledica bi bila, da bi voda v strugi nad mostom še bolj narasla, da bi hiše na Barju sploh izginile pod vodo, poplavljen pa bi bil tudi Breg, Cankarjevo nabrežje, celo Novi trg in sosedne ulice ter seveda tudi Prule, Tr-

Nagrajeni dvočki

Viški komisar je iz Ducevega sklada po delih zakonecema Lovšinu Francu in Neži iz Zapolotoka 22, občina Sodražica, ter zakonecema Presernu Ivanu in Ani, Potovrh 41, občina Smihel Stopice, ob priliki rojstva dvojčkov nagradil v znesku po 600 lir.

Obvestilo zavoda za italijansko kulturo

Ravnateljstvo zavoda obvešča obiskovalce italijanskih tečajev, da v torek, 24. t. m., ne bo predavanja za I. nadaljevalni tečaj ter za II. tečaj, ki bi morala biti oba od 18 do 19. Pač pa bo ob isti uri lekcija za italijansko konverzacijo.

Občinski odbor za socialno pomoč v Ljubljani

Po odredbi Visokega komisarja bo za zbiranje obelk, čevljev in perila za siromašne družine v mestu poskrbel občinski odbor za socialno pomoč v Ljubljani po svojih krajevnih uradih.

Osebe, ki bi želele podariti rabljena oblačila, jih lahko oddajo neposredno naslednjim uradom: Frančiškanska ulica št. 6; Korunova ulica št. 14 (Trnovo); Žibertova ulica št. 27 (Siška); Pot ob ljubljanski 29 (Moste). Uradi bodo izdajali redna potrdila.

Osebe, ki ne bi mogle same oddajati predmetov, naj to sporočijo Osrednjemu uradu v Pucinijski ulici 9, ter naj navajajo število in kakovost predmetov in naslov, tako da bo odbor lahko poslal po stvari na dom.

Dodatki za bolnike in dojenčke

Bolnikom, ki so po predloženih zdravniških spričevilih upravičeni dobivati posebne dodatke racionaliziranih živil, bo mestni preskrbovalni urad v pritličju Turjaške palače v Križankah, Gosposka ul. 13, delil bolniška nakazila samo vsako dopoldne od 8. do 12. ure tako da pridejo na vrsto od 1. do 5. decembra bolniki, ki imajo pravico do dodatka mesa, in sicer v torek 1. decembra bolniki z začetnicami A do D, v sredo 2. decembra z začetnicami E do J, v četrtek 3. decembra z začetnicami K do O, v petek 4. decembra z začetnicami P do T in v soboto 5. decembra z začetnicami U do Z.

Vsi drugi bolniki pa pridejo na vrsto od 7. do 12. decembra tako, da bodo dobili nakazila v ponedeljek 7. decembra bolniki z začetnicami A do F, v sredo 9. decembra z začetnicami G do K, v četrtek 10. decembra z začetnicami L do P, v petek 11. decembra z začetnicami R do T in v soboto 12. decembra bolniki z začetnicami U do Z.

Nakazila samo na sladkor za dojenčke in bolnike bo pa mestni preskrbovalni urad delil od 14. do 19. decembra, seveda samo na podlagi predloženih zdravniških spričeval tako, da pridejo na vrsto v ponedeljek 14. decembra upravičenci z začetnicami A do C, v torek 15. decembra z začetnicami D do H, v sredo 16. decembra z začetnicami I do L, v četrtek 17. decembra z začetnicami M do P, v petek 18. decembra z začetnicami R do T in v soboto 19. decembra upravičenci z začetnicami U do Z.

novi, Krakovo ter ulice v dolenskem okraju.

Bila je to noč prave groze in strahu v Ljubljani. Terenska tekeja za regulacijo ljubljanske je takoj spoznala nevarnost, ki grozi ljubljani. V pozni noči so prihajali na frančiškanski most težki tovorni avtomobili in delavci so metali pod srednji oporni stebel ogromne skale, da ga podpro, tako da se ne bi podrl.

Tako je bil tedaj frančiškanski most rešen in s tem tudi vse Barje ter južni del ljubljane. Tudi po drugih naših krajih so divjale silne povodnji in je o njih pisalo vse evropsko časopisje. Saj ni čudno, če pomislimo, da je samo v kotlini v Strugah narasla voda kar za 30 metrov!

V ljubljani so po tej povodnji še bolj marljivo nadaljevali z regulacijo ljubljanske. Osrednji stebel frančiškanskega mostu so krepko podbetonirali, zgradili so po Plečnikovem načrtu še dva sosedna mostova, ki razbremenjujeta osrednji most, strugo pa so znatno poglobili ter utrdili dno in zgradili obrežje.

Letos nismo imeli prilike spoznati blagodatnega naglega odtoka vode skozi ljubljano. Večjeja deževja sploh ni bilo, le v maju je nekoč voda v ljubljani toliko narasla, da je preplavila najnižja barjanska tla, to je pri Lipah. To je trajalo le dve dopoldanski uri. Ko pa so odprli začasno zatvornico na Prulah, se je voda naglo odtekla. Ako pa bi nastopilo večje deževje, ki ga letos ni bilo, bi bila zatvornica seveda stalno odprta in na Barju ne bi bilo prav nobene povodnji.

Moremo torej reči, da spadajo povodnji na Barju le še v zgodovino in v povesti. Mlajši rod, ki še pride, bo vedel o teh nesrečah le še iz knjig in pripovedovanja starejših.

Prav je tako. Sto let gojena želja in volja ljubljancem sta se izpolnili. Povodnji na Barju so bile in jih nikdar več ne bo!

Deklica in fantek v belokranjski narodni noši izrečata Ekselencei Grazioliju kot pozdrav črnomaljske šolske mladine lep šopek

Znova opozarjamo vse, ki pridejo po bolniška nakazila, da morajo s seboj prinesiti živilske nakaznice upravičencev za december, razen živilske nakaznice pa tudi nakazilo prejšnjega meseca, potrjeno od trgovca, seveda če so dodatke že dobivali.

Pripominjamo, da bodo tisti, ki bodo mestnemu fizikatu zdravniška spričevala predložili po 3. decembru, dobili nakazila šele po 20. decembru.

Zdravstveni zavodi, ki so upravičeni dobivati posebne bolniške dodatke, naj pridejo po nakazila že v ponedeljek 30. novembra med uradnimi urami tudi v Turjaško palačo.

Zaradi velikega naloga bolniški odsek nikakor ne bo mogel upoštevati reklamacij zamudnikov in tistih, ki se ne bodo ravnali po tem razporedu. Da ne bo pomot in zmede, naj si upravičenci ta razpored izrežejo in ga shranijo.

Seja novomeškega mestnega sveta

V torek je bila v Novem mestu sedma letošnja seja novomeškega mestnega sveta. Zupan dr. Polensek se je uvodoma spomnil pokojnega bivšega slovenskega bana dr. M. Natlačenca. V počastitev njegovega spomina je mestni svet nakazal Vincencijevi konferenci 5000 lir. Poleg drugih občinskih zadev, ki so jih obravnavali na seji, je mestni svet odobril 10.000 lir podpore socialnemu odseku Protikomunistične milice, podpornemu društvu za revne dijake in državni gimnaziji pa tisoč lir. Mestni svet je nadalje odobril predlog uprave za zvišanje oskrbovalnine v mestnem zavetišču.

GOSPODARSTVO

Izprememba pravil deviznega zavoda. V rimskem uradnem listu je izšel zakonski dekret, po katerem se izpremenijo pravila Zavoda za izmenjavo z inozemstvom, pri katerem je osredotočena devizna in valutna kupčija. Po novih pravilih bo lahko zavod imel svoje podružnice po Kraljevini in ne bo več vezan na Banco d'Italia, kjer je imel svoje prostore. Istočasno se je obratni kapital zavoda zvišal od 100 na 500 milijonov lir. Glede dobička je določeno, da gre polovica čistega dobička vsako leto v rezervno, dokler ta ne doseže 300 milijonov lir, dočim gre druga polovica v državno blaginjo. V upravnem svetu so kot stalni člani minister za trgovino, guverner Banca d'Italia ter glavni ravnatelj državne blaginje ter glavni ravnatelj za valutne ter devizne posle.

Novi tovorni vagoni. Italijanske državne železnice so uvedle dve novi vrsti tovornih vagonov. Gre za osemosni voz, ki ima nakladalni prostor bolj nizko in nosilnost do 120 ton, nadalje pa nov cisternski voz za komprimirane pline, ki obsega 20 atmosfer.

Hrvatsko-finski sporazum. Te dni je v Helsinkih prišlo do izmenjave ratifikacijskih listin med Hrvatsko in Finsko glede trgovinskega sporazuma, ki je bil podpisan februarja meseca.

Najlepše Miklavžovo darilo je knjiga »VESELJA DOM«

Zahtevajte vezane izvide, ki so v lepi opremi arh. Vl. Gajška

Naročite »Slovenčev knjižnico«!

CESARICA S TRPEČIM SRCEM

Dasi so tudi tod slovesnosti in razne slavnostne predstave zavzemale važen del dnevnega reda, se vendar ni čutila tako vezana kakor na Dunaju. V nasprotju z dunajskim plemstvom so italijanski plemiči dokazali, da se vse slovesnosti lahko opravljajo z veliko lahkoto, spretnostjo, domišljijo in prisrčnostjo. Povsod so Elizabeto prisrčno pozdravljali. Tudi kot cesarica ni pozabila na svoj ženski pomos in zato ji je to dvorjenje zelo ugajalo.

Ko je cesar videl, kako je srečna in proslavljena, jo je še bolj ljubil. Vsak dan se je z njo posvetoval. Skušala mu je dokazati, da se da z mlo roko več doseči kakor pa strogostjo. In cesar ji je dajal prav, dasi se je maršal Radecky temu zelo upiral.

Med tem pa je na Dunaju nadvojvodinja Zofija kuhala jezo zaradi tega, ker je opazila, da narašča vpliv njene snabe na njeno sina.

Peto poglavje.

Komaj se je vrnil iz Italije, se je cesar Franc Jožef že moral posvetiti neki drugi pokrajini, kjer je vse kar vrelo. To je bila Madžarska.

Bilo je leta 1848., ko se je Madžarska dvignila proti avstrijskemu gospodstvu in oklicala svojo neodvisnost. Da bi premagal upornika, je moral mladi vladar, ki je šele zasedel prestol, zaprositi za sramotno pomoč rusko armado. In 25. septembra 1849 je maršal Paskjevič, znan po svojih pokoljih v Erivanu in na Poljskem, mogel brzojaviti carju Nikolaju I: »Veličanstvo, Madžarska je pod vašimi nogami!« Od tedaj so vsi madžarski rodoljubi oprezovali na priliko, da bi se maščevali.

V tistih dneh pa je avstrijska policija odkrila, da je premeteni Cavour vzdrževal zveze z glavnim voditeljem madžarskega upora in tovarišem slavnega Košuta, generalom Klapko. Cavour je tako pripravil zavestniško gibanje na Madžarskem, kadar bi piemontska vojska prekorčila reko Ticino. Kako se bo Avstrija mogla upirati južno od Alp, če bi se za njenim hrbtom dvignila Madžarska? Nujno bi bilo tedaj, da se dvigne ugled Habsburžanov v kraljestvu sv. Stefana.

Dne 4. maja 1857 sta cesar in cesarica prišla v Pešto in začela prirejati razkošne sprejeme v gradu v Budo.

Tudi tokrat je Elizabeta žela velike uspehe. Pred tem zapekljivim in cesarskim veličanstvom so Madžari začeli pozabljati na svoje politične želje. Na njej jim je vse ugajalo; visoka postava, vitkost, ritmični lahni koraki, bogati svileni lasje, sijaj ostrega pogleda, inteligenčen izraz njene fiziognomije, nasmeh in iskrenost njenega sprejema. V svojem navdušenju so jo nazivali »kraljico amazonke«. Za ta narod pa, ki je tako ljubil konje, ni moglo biti lepšega naziva!

Sicer pa bi jim najbrž tako ne ugajala, če ne bi bili opazili, da so tudi oni njej ugajali.

Odkar je stopila na prestol, je bila izredno naklonjena Madžarom. Ljubila je njihovo strast za neodvisnost, njihov ponos, njihovo neukročenost, romantiko njihovih pesmi, njihovo razgibano glasbo in junaško ter čudovito zgodbo njihove zgodovine... Ah, kako se čuti med njimi svoboda! V globini svoje duše je čutila toliko sorodnosti s stremiljem tega ljudstva.

V Pešti je vladarska dvojica bivala deset dni, nato pa je odpotovala v notranjost kraljevine. Hotela sta obiskati pokrajine ob Tisi; te kraje je namreč revolucija v letu 1849 najbolj preizkusila. Dne 28. maja sta prišla v Debreceen, kjer je Košut oklical, da je habsburška dinastija odstavljena. Toda nenadoma sta se morala vrniti v Budo, ker so jima brzojavili, da je umrla njuna starejša hčerka Zofija, stara komaj dve leti.

Udarec je bil za Elizabeto strašen. V nekaj dneh se je popolnoma spremenila. Začela je silno hušati. Polt se ji je začela sušiti, začela je dobivati gube ob očeh, obrvi so se stisnile v mračen izraz, pogled je postal odsoten, glava pa je klonila. Cesarica je izgubila tek in spali ni več mogla. Ni več jahala in odklanjala je vse obiske. Iskati je začela samoto in molk. Ta telesna in duševna potlačenost je trajala več mesecev. Po vsem tem se lahko ugotovi, kako so taki in podobni dogodki mogli vplivati na ženo, ki je bila še dan prej polna zdravja in veselja.

Proti koncu leta 1857 se je zopet nekoliko pomirila in se začela zanimati za dogodke okoli sebe. Čutila je, da bo tretjič mati.

Dne 21. avgusta 1858 je rodila sina, ki so mu dali ime Rudolf, da bi spominjal na tistega moža, ki je v 13. stoletju ustanovil habsburško dinastijo.

Veselje je bilo neizmerno. Po vsej Avstriji so si sledile slovesnosti in cesar sam je bil ob krstu prestolonaslednika tako vesel, da je to veselje vplivalo blažilo tudi na zdravje mlade cesarice.

Toda leto 1859 je prineslo vladarski dvojici nove hude pretese. Dne 1. januarja je Napoleon III. sprejel diplomatski zbor na čestitanje v Tuilerijah in je avstrijskega veleposlanika barona Hubnerja nenadoma presenetil z naslednjo izjavo: »Obžalujem, da bivez med našima dvema državama ne več tako dobre, kakor so bile včasih; vendar pa sporočite cesarju Francu Jožefu, da se moja čustva o njem niso spremenila.«

Te besede so bile izrečene glasno in strogo. Izvedeli so jih takoj po vsem svetu in ves svet je prisluhnul. Deset dni nato je kralj Viktor Emanuel v turinskem parlamentu izjavil: »To leto se začneja pod slabimi znamenji. Naš položaj ni brez nevarnosti. Dasi spoštujemo mednarodne pogodbe, vendar slišimo klice bolečine in vzdihne trpljenja, ki prihaja k nam iz vse Italije. Zanašamo se na našo pravico in modro in odločno čakamo na tisto, kar bo ukrenila božja Previdnost.«

Droline novice

Koledar

Sreda, 25. novembra: Katarina, devica in mučenica; Merkur, mučenec; Jukunda, devica; Erazem, mučenec; Mozes, mučenec.

Četrtek, 26. novembra: Silvester, opat; Leonard Portomavriški, spoznavalec; Siricij, pa-pež; Konrad, škof.

Novi grobovi

† Gospod Jančigaj Valentin, železniški uradnik v pokoju v Ljubljani, je za vedno zatisnil svoje oči. Pogreb bo v četrtek, 26. novembra ob 3 popoldne iz kapelice sv. Frančiška na Zalah na pokopališče k Sv. Križu.

† Gospa Marija Černe roj. Bizjan, posestnica in vdova po poštnem upokojencu, je 23. novembra mirno v Gospodu zaspala. Pogreb bo v sredo, 25. novembra ob 3 popoldne iz kapele sv. Krištofa na Zalah na pokopališče k Sv. Križu.

Naj jima sveti večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

V slovo prijatelju Jerneju Černetu

V nedeljo smo Te položili v prerani grob. In zakaj?

Vedno si imel pred svojimi očmi samo blago svoje družine, mislil si le na to, kako bi ji pripravil boljše bodočnost. Nobena pot Ti ni bila predolga, nobena pot pretežka, za svojo družino si storil vse, kar Ti je bilo le mogoče.

Bilo je 11. julija, ko si me vabil, da bi šla skupaj na pot, da si preskrbiva nekaj prehrane za svojo družino. Nisem imel poguma, da bi v tistih nevarnih dneh zapustil dom in tudi Tebe sem opozoril, da se nikar ne izpostavljaš življenjski nevarnosti. Prepričan, da se Ti kot poštnemu občanu ne more nič hudega zgoditi, si šel v nedeljo, 12. julija zgodaj zjutraj k sv. maši in nato si se podal na pot za blagom, da bi si ga kupil čim ceneje; in to vse v korist Tvoji družini. Vem, da si bil prepričan, da nimaš takih grohov nad sabo, da zaslužiš smrt. Ne vem, koliko si trpel, kako si sklenil svoje življenje, prepričan pa sem, da si postal žrtev zločincev, ki niso prav nič pomislili, da imaš doma življenjsko družico in štiri otroke, ki so v najskrajnejši dušni uživali Tvojo očetovsko dobroto. V politiko se nisi nikdar vtikal, živel si samo svoji družini. V vsem Tvojem delovanju se je vedno kazala samo velika skrb in ljubezen do otrok. Nikomur nisi nič žalega storil in vendar si moral v smrt. Vesel pa sem, da so našli Tvoje zemeljske ostanke in jih položili v blagoslovljeno domačo zemljo. Tvoja zadnja pot k Sv. Križu je pokazala, kako spoštovan in priljubljen si bil in koliko prijateljev si imel. Vsi Te bodo ohranili v trajnem, najlepšem spominu. Tvoja družina in otroke naj v njihovi veliki bolečini tolazi Bog. Tvoja duša pa naj v nebesih uživa večno veselje.

Tvoj prijatelj.

*

— Slana in mraz. Že tretji dan se pojavlja po vrhovih, poljih in travnikih huda slana, ki pa je povzročila nikake škode, ker so vsi za slano občutljivi pridelki pod streho ali pa vzmljeni. V ponedeljek popoldne je po megli nastopilo lepo in sončno vreme. V torek zjutraj je spet valovila nad mestom gosta megla. Lani 24. novembra je bilo razmeroma toplo vreme, ko je bila jutranja temperatura +5° C, a dneva se je dvignila na +7,2° C. Proti koncu novembra je nato pritisnil hujši mraz, ki je držal skozi devet dni tja v december. Mraz je bil takrat razmeroma hud, kajti jutranja temperatura se je gibala med -6° do -8° C. V ponedeljek je bila dosežena najvišja dnevna temperatura +2,5°. V torek zjutraj pa je bila zaznamovana najnižja jutranja temperatura -5° C. Barometer je padel na 767,1 mm. V torek zjutraj je nekoliko pomrznilo. Na nekaterih kuhinjskih oknih so se že napravile prve ledene rože.

— Slovnico italijanskega jezika za tujce Roncari-Brighenti, dobite v Ljudski knjigarni — Pred sklopi 5.

— Povpraševanje po apnenem prahu. Sedaj, ko kmetje in mali pridelovalci orjejo in prekopavajo svoje njive in vrtove za prihodnjo pomladansko saditev in setev, je priporočljivo že sedaj, da jih tudi gnoje. Že dosedaj je bilo opaziti, da naši zemlji marsikje manjka apna. Apno je potrebno skoraj vsem poljskim kulturam. Med malimi pridelovalci, zlasti v Ljubljani, je sedaj dosti povpraševanja po

apnenem prahu, pa tudi po živem apnu in sličnem, ki ga nameravajo posuti po njivah, da bi prihodnje leto bolje rodile. To povpraševanje so uporabili razni stavbeniki, zidarji in slični obrtniki, ki sedaj prodajajo tudi malim pridelovalcem apneni prah in druge vrste apna. Marsikdo si pomaga tudi s cestnim prahom, ki prav tako običajno vsebuje mnogo apna. Kdor sedaj da na njivo ali travnik dovoljno količino apna, mu tega pet let več ne bo treba, ker sedanja količina učinkuje tako dolgo. Seveda pa apno ni edini gnoj, ki ga rastline potrebujejo, temveč je treba zemlji dati vsako leto še dovolj dušikovih, fosforjevih in tudi kalijevih soli. Najboljši gnoj pa je in ostane hlevski gnoj in gnojnica.

— Nesreča na deželi. Zaje Alojzij, 30-letni posestnikov sin v Višnji gori si je pri delu poškodoval desno nogo. — Alojzija Ambroževa, 6-letna učenka v Stični, se je z drugimi učenkami igrala. Neki otrok ji je vrzel poleno v desno oko in ga ji hudo poškodoval. Oba ponesrečena sta bila pripeljana v ljubljansko splošno bolnišnico.

— Za ukraden krompir 2 leti in 3 mesece. Ljubljancin Leinfellner Jože je v družbi dveh pomagačev ponoči 10. avgusta letos odpeljal z njive posestnika Mihaela Babnika 350 kg krompirja. Pozneje septembra je sodeloval tudi pri tatvini 136 kg krompirja na Viču, kakor tudi pri tatvini 14 parov čevljev. Mali kazenski senat je Leinfellnerja obsodil na 2 leti in 3 mesece roboje.

— Ribe, ki plezajo na drevesa. V Avstraliji živi tako imenovana plezalna riba, najzanimivejša izmed vseh rib. Njeni dihalni organi so v repu. Riba nenadoma skoči iz vode, se spravi na kopno in spleza na najvišja drevesa, da bi si ogledala okolico. Čudna žival izgleda kakor druge ribe, samo da so njene plavalni spremenjene v kremplje. Nahaja se v močvirjih Magrove.

— Najdba, ki se je izplačala. Neki revizor je moral v banki pregledati komplcirane obračune obresti. Pri tem se je njegov pogled ustavil na lesketačem se predmetu na tleh. Bil je krasen briljant. Ker je sedaj pretekle postavno določena doba, v kateri bi se moral oglašiti pravi lastnik briljanta, so to dragoceno izročili revizorju. Kamnen je vreden 80.000 lir.

Ljubljana

1 Razstava v Jakopičevem paviljonu: Kalin—Kregar—Omersa—Putrih je odprta dnevno od 10 do 17.

1 Ogrinčeva burka »V Ljubljano je dajmo« je doživela pri prvi uprizoritvi izreden uspeh. Občinstvo je napolnilo franciskansko dvorano do zadnjega kotička in je z velikim zanimanjem sledilo dobri izvedbi igre. Mnogo jih je odšlo domov, ker niso dobili vstopnice, zato bo Franciskanska prosveta igro ponovila v nedeljo, 29. novembra ob 5 popoldne v franciskanski dvorani. Priporočamo, da si vstopnice pravočasno preskrbite v predprodaji od četrтка dalje v trgovini Sfiligov, Franciskanska ulica. Vabimo vse prijatelje naše prosvete, da se igrudele v čim večjem številu.

1 Nakaznice za sir za mesec november dobe trgovci v mestnem preskrbovalnem uradu, soba 8, v sredo 25., četrtek 26. in petek 27. t. m. S soboj morajo prinesiti zeleno knjigo o prevzemu blaga.

1 Nakaznice za sladkor, maslo in mlo za mesec december dobe trgovci v mestnem preskrbovalnem uradu, soba 8, tako, da pridejo v sredo 25. t. m. na vrsto trgovci z začetnicami K in L, v četrtek 26. t. m. od M—O, v petek 27. t. m. od P—Z in v soboto 28. t. m. od A—J. Zaradi nepotrebne gneče naprosmo trgovce, naj se natančno ravnajo po tem razporedu. Upravičenec bo dobil za zabelo v decembru po 200 gr masti in 200 gr presnega masla.

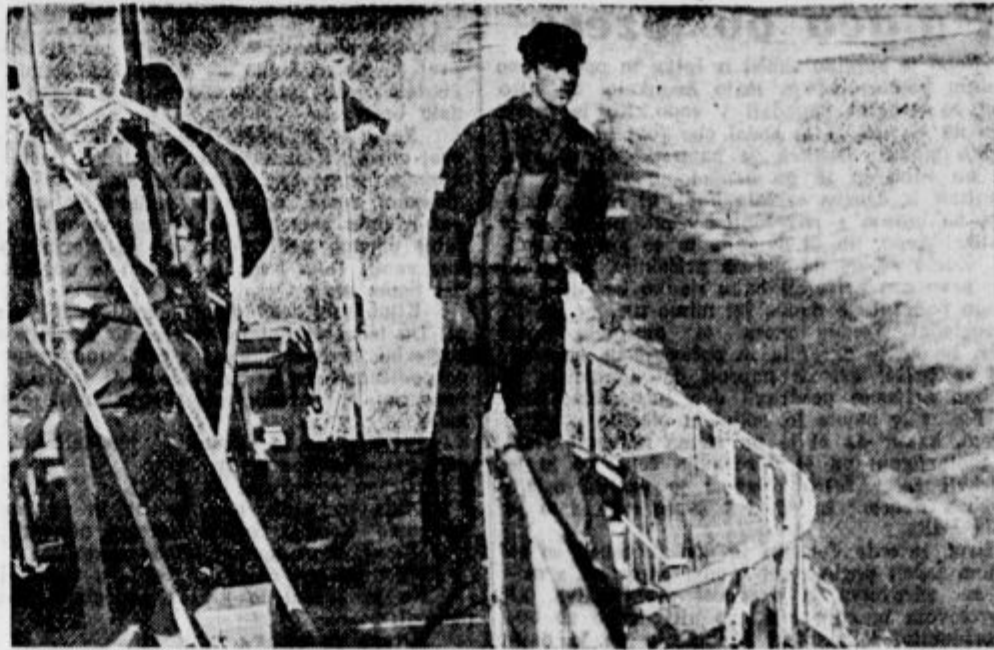
1 Vsakomur je potrebno znanje tujih jezikov. Zato se vpišite čimprej v jezikovne tečaje, kjer poučujemo vse moderne jezike, predvsem italijansko, nemščino in francoščino. Po dobri metodi vodimo začetne, nadaljevalne in konverzacijske tečaje. Honorar zmeren. Dijaki popust. Vpisovanje dnevno od 8 do 12 in od 14 do 16. Korepetitorij: Mestni trg 17-1.

1 Požar v Kladezni ulici. V ponedeljek, 25. t. m. okoli 17.30 je nastala v hiši št. 9 v Kladezni ulici huda eksplozija, kjer sta delala zakonca Smrekarjeva kremo za čevlje. Pri eksploziji se je ponesrečila žena Brigita Smrekarjeva, dobila je opekline po nogah, rokah

prtljavec, od katerih pa Gulliver zbeži, da si reši življenje, kajti njegovo preživljanje je pomenilo preveliko breme za majhen otok. Vrne se domov, pa gre zopet na potovanje, ki ga pa zapelje med velikane. Zdjaj je on igračka v rokah velikih ljudi, zlasti Ajke, desetletne gospodarjeve hčerke. Iz čudovite dežele teh velikanov ga odnese »aeroplan« — velika ptica, ki ga spusti na morje, kjer ga najdejo njegovi tovariši pomorščaki. Tako se vrne domov in pripoveduje svojo zgodbo otrokom v veselje se danes.

To zgodbo je v številnih Romihovih ilustracijah izdala Ljudska knjigarna ter s tem gotovo ustregala naši mladini. Gulliverjevih popotovanj že dolgo ni bilo na knjižnem trgu, povpraševanja po njih pa veliko: saj vsak, kdor jih je bral v mladosti, hoče, da bi tudi današnji rod dobil to klasično zgodbo — ki je bila svoj čas napisana sicer kot satiričen roman, zdaj pa je v priredbah postala izrazito mladinska, avanturistična povestica. Cena 50 lir.

Razstava v Jakopičevem paviljonu je deležna vedno večjega obiska. Posebno preteklo nedeljo je število obiskovalcev doseglo rekord. Vodstvo po razstavi je imel gosp. akad. slikar Iv. Vavpotič. Pri tem je poudaril dejstvo, da se Ljubljana v teh časih v veliki meri udeležuje prireditve v gledališču, koncerti so vsi razprodani, le razstave niso obiskovane v tolikšni meri kot zaslužijo. Treba bo še veliko dela, da naše občinstvo, posebno premožnejši sloji, v večji meri dobi razumevanje za likovno umetnost. Slikarji in kiparji mlajše generacije niso prenehali s delom. Prav bi bilo, da za svoje neumorno delo dobijo tudi priznanje s tem, da jim oni, ki imajo za to primerna sredstva, odkupijo njih dela. Nato je od slikah in kipih razlagal navzočim z živahno in lepo umljivo besedo delo razstavljavcev. Poslušalci so z velikim zanimanjem sledili njegovim izvajanjem.

Na krovu italijanske MAS med križarjenjem

in obrazu. Prepeljana je bila z rešilnim avtom v bolnišnico. Poklicani gasilci so požar hitro ugasili. Škoda je precejšnja.

1 Vsi dijaki, ki bi želeli imeti uspehe na srednjih, trgovskih, strokovnih in ljudskih šolah, naj se vpišejo v »Korepetitorij«, kjer dnevno poučujemo, razlagamo in izprašujemo vse predmete. Važno posebno za privatiste in one, ki ne morejo obiskovati redno šolskega pouka. Honorar zmeren. Revnejši popust. Vpisovanje dnevno od 8 do 12 in od 14 do 16. Korepetitorij: Mestni trg 17-1.

1 Razne nesreče. Skrijanec Marijan, 24-letni avtoizvošček si je pri padcu zlomil levo nogo. — Železna plošča je padla 22-letni delavki Ljudmili Kavčnikovi na levo roko in jo močno ranila. — Dermastja Marija, 13-letna dijakinja, je padla in se je močno potolkla po glavi. — Meden Mirko, 9-letni sin ključavničarja, se je obesil zadaj na kmečki voz, po nerodnosti mu je prišla leva noga med kolo, ki mu je nogo zlomilo.

Naznanila

GLEDALISCE. Drama. Sreda, 25. novembra ob 16.30: »Vedno mlada Saloma«. Red B. — Četrtek, 26. novembra ob 18: »Hamlet«. Red Četrtek. — Petek, 27. novembra: Zaprti (Generalica). — Sobota, 28. novembra ob 16.30: »Ples v Trnovem«. Krstna predstava. Red Premijerki.

Opera. Sreda, 25. novembra ob 16: »Don Pasquale«. Red Sreda. — Četrtek, 26. novembra ob 16: »Slepa maš«. Red A. — Petek, 27. novembra ob 15: »Traviata«. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol. — Sobota, 28. novembra ob 16: »Slepa maš«. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

RADIO. Sreda, 25. novembra. 7.30 Pesmi in napetvi — 8 Napoved časa — Poročila v italijansko — 12.30 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Opera glasba — 13 Napoved časa — Poročila v italijansko — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.20 Pisano glasbo vodi dirigent Segurini — 14 Poročila v italijansko — 14.15 Koncert violinista Leona Pfeifferja, pri klavirju Marjan Lipovšek — 14.45 Na harmoniko igra Vlado Golob — 15 Poročila v slovenščini — 17.15 Koncert sopranistke Ksenije Kušej — 17.35 Koncert pianistke Marije Di Salvo — 17 »Govorimo italijansko«, poučje prof. dr. Stanko Lehen — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Komorna glasba — 20 Napoved časa — Poročila v italijansko — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.45 Radio za družino — 21.30 Znanje pesmi vodi dirigent Zeme — 22 Koncert, vodi dirigent Narducci — 22.45 Poročila v italijansko.

LEKARNE. Nočno službo tamoj lekarni: dr. Kmet, Bleiweisova cesta 43; mr. Trnkovec ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

POIZVEDOVANJE. Moška žepna ura je bila najdena pretekli teden na Prulah. Dobi se v upravi »Slovenca«.

Iz Novega mesta

Skupno združenje obrtnikov v Novem mestu — preimenovano. Bivše skupno združenje obrtnikov v Novem mestu, ki je dolga leta poslovalo pod tem imenom, je bilo meseca oktobra tek, leta likvidirano in preimenovano. Sedaj se obrtniška organizacija v Novem mestu, ki je zelo močna, imenuje: Združenje industrijev in obrtnikov ljubljanske pokrajine. Obrtniški odsek. Poverništvo v Novem mestu. Ta organizacija, ki šteje ca 500 obrtnikov oz. 28 obrtnih panog, deluje tudi v nadalje naprej tako kot doslej. Poverništvo ima svojo pisarno na Ljubljanski cesti št. 4, kjer je obrtniški dnevno na razpolago tajnik. Uradne ure so vsak dan od 8 do 12 in od 15 do 17. Obrtniki naj se v vseh zadevah, ki se tičejo njihovih obrtnih panog, obračajo na to poverništvo, kjer bodo dobili točna pojasnila o vseh perečih vprašanjih.

Novomeščani naročniki Naše knjige

Salvaneschilev Paganini — CHOPIN

ze lanko dvignete v naši podruž (p.ej Krajec)

Ljubitelji zanimivega in lepega čtiva lahko to svojevrstno knjigo — najlneš Miklavžev dar — kupijo prav tam. Cena knjigi L 6.—

Založba »Naše knjige«

LJUDSKA KNJIGARNA LJUBLJANA

Iz Hrvaške

Imenovanje novega velikega župana. Za velikega župana velike župe Pokuplje je imenovan dr. Nikola Tusun, dosedanj veliki župan velike župe Lašva in Glaz.

Upravo velike župe Vrhbosna je hrvatska vlada zaupala Ismetbegu Gavranu Kapetanoviću, velikemu županu na razpoloženju.

Naredba o izdelavi kruha na Hrvatskem. Hrvatski minister za narodno gospodarstvo je izdal naredbo, po kateri je dovoljena izdelava kruha na vsem državnem področju NDH iz 20% enotne pšenične krušne moke in 80% koruzne moke, izdelava kruha iz same pšenične, ječmenove ali ržene moke je najstrožje prepovedana. Ostale vrste peciva in boljšega kruha so dovoljene samo za potrebe bolnišnic in zdravilišč in to na podlagi dovoljenja oddelka za zdravstvo v notranjem ministstvu.

Japonsko poslanstvo v Zagrebu. Tiskovni odsek hrvatskega zunanjega ministstva je objavil sporočilo, da bo japonska vlada postavila v Zagrebu svoje poslanstvo. Slednji japonski poslanik v Sofiji bo zastopal japonske interese tudi v NDH.

Graditev delavskih hiš v Zemunu. Zemunska občina je v sporazumu z ostalimi lokalnimi prišla pripravljati vse potrebno za ureditev nove delavske kolonije. Nove delavske hiše bodo začeli zidati spomladi.

Ureditvi glavnega ravnateljstva za propagando. V Zagrebu so objavili zakonsko odredbo o ureditvi glavnega ravnateljstva za propagando, ki

spada sedaj pod prosvetno ministristvo. Po tej uredbi se ukinja dosednji državni poročevalski in propagandni urad. Novo ustanovljeno glavno ravnateljstvo za propagando prevzame od njega vse tekoče posle, opravo in vse naprave. Glavno propagandno ravnateljstvo bo nadzorovalo delo hrvatskega državnega zavoda za radijsko službo, hrvatskega filmskega državnega zavoda in hrvatske poročevalske službe »Croatia«.

Razširitev bolnišnice v Banji Luki. V Banji Luki so pričeli razširjati tamošnjo bolnišnico. Predvsem urejajo interni oddelek.

Posmrtno odlikovanje dr. Truhelke. Na predlog hrvatskega prosvetnega ministra je Poglavniki odlikoval pok. vseučiliškega profesorja dr. Ciro Truhelko v znak priznanja za njegovo požrtvovalno delo z redom krone kralja Zvonimirja II. stop.

Popis prebivalstva v Pozeži. Policijska oblast v Pozeži je odredila popis tamošnjega prebivalstva.

Iz Srbije

Srbska Narodna knjižnica v Beogradu išče nove prostore. Z obnovo in razširitvijo Srbske narodne knjižnice se je v Beogradu pojavilo tudi vprašanje njenih novih prostorov. Dosedanji so namreč pretesni in se v njih knjižnica ne more nemoteno razvijati. Vodstvo knjižnice je nameravalo problem rešiti na ta način, da bi del knjižnice preneslo v prostore pravne fakultete na Aleksandrovici ulici. Do uresničitve tega načrta pa ni prišlo. S tem vprašanjem se je sedaj pričela baviti tudi beogradska občina ter misli knjižnici dati na razpolago Krsmanovićevo hišo na Terazijah, v kateri je bil po zadnji svetovni vojni nekaj časa tudi srbski dvor.

Naredba centrale za tekstilno blago v Beogradu. V sporazumu z ministristvom za narodno gospodarstvo je srbska centrala za tekstilno blago izdala naredbo, po kateri morajo vse trgovine s tem blagom imeti v izloženih oknih vse vzorce blaga, s katerim razpolagajo.

Delovanje Srboputa. Poročali smo že, da so v Beogradu namesto prejšnjega »Putnika« ustanovili novo društvo »Srboput«. Osnovni kapital novoustanovljenega društva znaša 2 milij. din, ki so se razdelili na 200 delnic po 10.000 din. Srbija je v novem društvu zastopana s 60% delnic, ostalih 40% pa ima v rokah »Srednjeevropski potniški urad« v Berlinu. Delovanje društva je zaenkrat omejeno samo na Srbijo.

FANTEK V NEBESIH

TEKST IN SLIKANICE: DAGMAR KACER

5.

»ODPRI OČI NA STEZAJ, DA VIDIS, KAKO LEPO JE TU PRI NAS.« JE REKEL SVETI PETER. ANGEL PA GA JE ODPELJAL NA PROSTOR, KI MU GA JE DOLOČIL V NEBESIH OČE.

6.

PRISLA STA DO JASE, KJER SE JE ANGEL POSLOVIL OD FANTICKA: »NISEM TI VEČ POTREBEN, ZDAJ SI ZE SAM ANGELČEK. JAZ POJDEM NA ZEMLJO ZA VARUHA DRUGIM OTROČICEM.«

KULTURNI OBZORNIK

Nove mladinske knjige:

»Gulliverjeva popotovanja«

Swiftova stara svetovno znana, satirično avanturistična povest o Gulliverju, ki je začel med prtljavec in drugi zopet med velikane, spada prav gotovo v priredbah med najbolj znane in zanimive otroške knjige. Zdvajna so znane te zgodbe tudi že Slovincem, saj smo jih brali po Giontinijevih in Turkovih izdajah ter bi jih še radi, če bi bile na knjižnem trgu. Zdjaj je Ljudska knjigarna za Miklavža izdala to popotovanje v skrajšani obliki, kakor jih je skril Tona Glavan. Poseben poudarek pa je podan na slike, s katerimi je tekst opremil znani ilustrator mladinskih fantastičnih snovi Ivan Romih. Tako je Romih ponazoril zanimiv in grotesken pravilčen tekst z ustreznimi podobami, nad katerimi bo imel vsak deček ali deklica svoje veliko veselje. Romih ima namreč dar, da zna naslikati jasne in groteskne postavke iz tujega sveta ter zato ta možnost odtehta njegovo risarsko okornost in nedovršenost. Njegova bujna fantazija ter psihološki realizem, ki ga izpričujejo postavke, ga delajo za dobrega ilustratorja mladinskih knjig.

Ta Gulliverjeva popotovanja bodo navdušila mlade bralce že po svoji nad vse zanimivi vsebini, ko nam pripovednik pripoveduje doživljanje, ali kakor pravi pisatelj — »zgode in nezgode nesrečnega, a srečnega pomorščaka Gulliverja«. Vidimo, kako se mu razbije stara jadrnica, kako pride na otok med prtljavec, ki ga sprejme kot deveto čudo, ter doživlja pri njih razne nevspečnosti, zlasti pa politično spletkarjenje, kar je bila za tiste čase lepa politična satira, le da v okrnjeni obliki ne pride toliko do veljave. Polovica knjige je posvečena tem Liliputancem, kakor so se imenovali

A. Pogazzaro: 46

Palača ob jezeru

Nepo je spretno skočil iz čolna in podal roko ostalim, vendar pa je malo manjkalo, da niso drug za drugim popadali v vodo. Ko je prišla vrsta na Marino, ji je podal obe roki in je njeni krepko stisnil. Deklica je namršila obrvi, skočila na suho in se ga nemudoma znebila. Na stopnicah je družba srečala Fani, ki se je naslanjala na ograjo s povešenimi očmi. Ko se ji je približal Nepo, jih je dvignila in se mu nasmešnila. Zdelo se je, da nečesa pričakuje Nepo, ki ji je prve dni privoščil kako sladko besedico ali jo celo pobožal, je danes šel mimo nje, ne da bi jo pogledal. Temna senca je preletela njen obraz, ko se je okrenila in počasi odšla nazvold. Grof je prišel gostom naproti do stopnic in je posebej prijazno pozdravil don Inocenca. Grofica Foska je objela in poljubila Marino s takim ognjem, kakor da bi je ne videla najmanj deset let. Steinegeju pa je odzdravila šele, ko jo je pozdravil že v četrti. Marina je pustila ostalo družbo v dvorani in odšla v svoje sobe. Isto je storila Edita.

Grof, inženir Ferrieri in don Inocenca so se medtem začeli pogovarjati o novi papirnici, o oziorom na zdravstvo in npravnost prebivalstva, ki po grofovem mnenju niti ene niti druge ne bosta pridobila. Neizkušeni župnik, ki ga je navdušil vsak napredek in vsaka pridobitev, ni otelet videti senčne strani. Ostala družba se je zbrala poleg okna in razpravljala o politiki. Nepo je nekaj časa molče poslušal, nato pa si je popravil naočnike in odšel v ložo.

SPORT

Razpredelnica po 8. kolu

Pri razpredelnici, ki jo danes objavljamo, je zanimivo, da imata Roma, ki je preteklo sezono zmagala v A-razredu in Bari, ki je bil prvak B-razreda, enako število točk, po osem. Roma je za sedaj šele šesta, Bari pa na desetem mestu. Razlika od Torina na drugem mestu pa do Barija na desetem znaša samo dve točki. Edino moštvo, ki preeneča glede točk je Livorno, ki vodi s petimi točkami naokoli.

Livorno	8	7	1	0	17	7	15
Torino	8	5	0	3	19	7	10
Genova	8	4	1	3	23	16	9
Lazio	8	4	1	3	21	18	9
Fiorentina	8	4	1	3	16	14	9
Roma	7	3	2	2	7	10	8
Juventus	8	3	2	3	18	17	8
Milano	8	2	4	2	8	8	8
Ambrosiana	8	3	2	3	5	6	8
Bari	8	3	2	3	9	12	8
Bologna	8	3	1	4	12	9	7
Atalanta	8	3	0	5	8	13	6
Triestina	8	0	6	2	5	8	6
Liguria	7	2	1	4	7	15	5
Venezia	8	1	3	4	7	13	5
Vicenza	8	2	1	5	9	18	5

V nedeljo 29. t. m. bo igral Livorno v Triestu. Ali bo spet remis ki je postal letos že kar usoden za Triestino, ali pa se Lo Livorno spet povzpel za dve točki naprej?

Hrvaska zimskašportsna zveza se je dogovorila s slovaško za mednarodno tekmo v hokeju na ledu. Gledali jo bodo 17. januarja 1943 v Zagrebu.

O najmočnejših možeh na svetu — mislimo na dvigalce uteži — čitamo novo razpredelnico svetovnih rekordov. Omenjamo samo mere, ki so jih dosegli v obojročnih sunkih. V posameznih razredih veljajo naslednje znamenje:

peresni: Richter, Nemčija 127.0 kg; lahki: Shams, Egipt 151.0 kg; srednji: Touny, Egipt 152.5 kg; poltežki: Vassif, Egipt 160.0 kg; težki: Luhaer, Estonka 167.5 kg.

Na zimskem dirkališču v Anversu so priredili dirko moštveh na 100 km. Ob tej priliki sta postavila Debruycher in Dekuysscher čas, o katerem doslej še nismo slišali. V cilj sta prispela v 2 urah 1:26.6 min.

50 letnico plavalnega športa so slavili na Nizozemskem z uspešno prireditvijo v Amsterdamu. Dosegli so nekaj prav dobrih časov, zakaj na proslavi so nastopili najvidnejši predstavniki nizozemskih plavalnih klubov. Prav izvrstno so se izkazala dekleta: 100 m prosto: van Selahk 1:08.5, 100 m hrbtno: Feggeleen 1:16.6. Med moškimi je bil najboljši Schouwen, ki je preplaval 100 m hrbtno v 1:10.4.

Nemci in Švedi vodijo v letošnji tabeli najboljših evropskih rezultatov v lahki atletiki. Haeggovo ime čitamo na tej listi kar štirikrat. Podroben pregled rezultatov je tale: 100 m Mellerowicz (Nemčija) 10.4; 200 m Mellerowicz (Nemčija) 21 sek.; 400 m Lanzi (Italija) 47.3 sek.; 800 m Lanzi (Italija) 1:50.4; 1000 m Lanzi (Italija) 2:22.4 min.; 1500 m Haegg (Švedska) 3:45.8 min.; 2000 m Haegg 5:11.8 min.; 3000 m Haegg 8:01.2 min.; 5000 m Haegg 13:58.2 min.; 10.000 m Szilagyi (Madžarska) 30:09.4 min.; 110

Edgar Wallace: 10

Skrivnost skrivljene sveče

Roman

Mansus se je za spoznanje nasmešnil. »Seveda, z opazovalčevega stališča je bil to najlažji prostor, ki si ga je mogel izbrati, ker vsak, ki je prišel sem, če so sploh prišli sem, da bi se ali revolverove patrone, je moral izbrati ta prostor, ker je lahko prišel do njega še s druge strani. Očividno je, da ni mogel priti po cesti in se splaziti tu čez, ne da bi vzbudil pozornost Grka, ki je čakal gospoda Lexmana. Domnevati moramo torej, da morajo biti v nekoliko oddaljenosti tam ob cesti kaka vrata, domnevati moramo, da je šel skozi tista vrata, da je hitel potem ob meji po bravniku in da je med vrati in tem prostorom kje odvrnil cigaro.«

»Cigaro?« je vprašal Mansus začuden. »Cigaro?« je ponovil T. Ks. »Če je bil sam, je imel prižgano cigaro prav do zadnjega trenutka.«

»Lahko bi jo bil odvrnil že na cesti,« je pripomnil Mansus. »Ne delajte si težav,« je rekel T. Ks. in krenil ob meji. Z mesta, kjer sta stala, sta opazila kakih sto metrov nižje vrata, ki so bila na cesti. Kakih dvajset metrov od vrat je T. Ks. našel, kar je iskal: do polovice pokajeno cigaro. Bila je premočena od dežja in jo je previdno pobral. »Dobra cigara, če se prav spoznam,« je menil. »Narežana z žepnim rezilom in kajena z ustnikom.« Prišla sta do vrat in jih prekoračila. Bila sta spet na cesti in T. Ks. je šel po njej do drugega križišča, kjer je ena cesta vodila na levo proti ju-

V trenutku, ko je stopil skozi vrata, je prišla v ložo z druge strani tudi Marina.

Zagledala je bratranca in zdelo se je, da se nekoliko obotavlja. Nato pa je počasi odšla naprej in se naslonila na ograjo na strani, ki je gledala proti jezeru. Okrenila je glavo in gledala bratranca.

Nepo se ni mogel več umakniti. Rad bi bil prej govoril z materjo in zvedel, kak je bil uspeh njenega razgovora z bratranecem. Ker pa je v glavnem vedel, da se je zadeva dobro iztekla, pač ni bilo pametno, da bi se umaknil in ne izrabil ugodne prilike, ko ga je Marinin pogled kar vabil tako jasno je govoril ta pogled: »Pridi! Sama sva.«

Kljub vsej svoji domišljavosti je bil v zadregi. Do tedaj je ljubimkoval samo s šiviljami, sobaricami in modistkami; z odličnimi gospemi in gosposicami pa je imel le bolj bratske stike. Sree mu ni govorilo ničesar in tudi razum le malo.

Približal se je Marini, se naslonil poleg nje na ograjo in spustil naočnike.

»Draga sestrična,« je začel. Očala so padla na marmor in se razletela na kosce. Nepo je ostanke stekel odvezal z vrvice in vrgel na »spodaj ležečo skalo.

»Bila so iz Frisa,« je dejal in vzdihnil.

Ko je končal ta kratek pogrebni govor, je ponovil:

»Draga sestrična,«

Zadaj za njim so prihajali iz dvorane glasovi njegove matere, grofa Cezarja in goslov, pomešani med seboj.

»Dragi bratranec,« je odvrnila Marina in gledala na jezero, kjer je lahen vetrič trgal po-

dobe belih oblakov in modrine neba. Nekaj trenutkov je vladala v loži tišina. Le iz dvorane je prihajalo glasno govorjenje.

»Kako krasne dneve sem preživel z vami, draga sestrična!«

»Zares?«

»Zakaj, zakaj ne bi bilo vedno tako?«

Našel je pravo smer in je nadaljeval s tihim glasom in z zanosom, kakor da bi govoril v parlamentu.

»Zakaj bi ti krasni dnevi ne bili uvod v še krasnejše življenje, h kateremu naju vse vabi, družinske tradicije, rojstvo, vzgoja in simpatije?«

Marina se je ugriznila v spodnjo ustnico.

»Da,« je nadaljeval Nepo, ki ga je njegov lastni glas navdušil in je le s težavo zadržal govorniško kretinjo. »Da, kajti tudi jaz, čeprav sem živel sredi najbolj izbrane družbe v Benetkah in Turinu, kjer sem občeval z najimenitnejšimi gospodičinami, sem še takoj v prvem trenutku začutil močno simpatijo do vas.«

»Hvala lepa,« je zašepetala Marina.

»... Simpatija, ki je kmalu postala strast, kajti že po naravi sem občutljiv za lepoto, za ljubkost in duhovitost, kakor tudi za najbolj skrite in nežne čare elegance. Dragi sestrična, vi imate vse te stvari. Grški kip ste, oživiljen v Italiji in vzgojen v Parizu. Kakor nalašč ste ustvarjeni, da bi predstavljali mojo rodbino v Turinu ali celo v Rimu, kajti prepričan sem, da bom v glavnem mestu kmalu zasedel važno mesto. Govorim vam resno, draga sestrična, kajti tu se ne začneja kak preprost ljubzenski roman, ampak se nadaljuje zgodovina.«

Nepo je za hip umolknil, da bi sam sebi čistil za te posrečene besede

»Zgodovina dveh slavnih rodbin,« je nadaljeval, »katerih ena je podpirala slavno republiko, druga pa slovito italijansko kraljevino, ki sta vzklikli ena na skrajnem vzhodu, druga na skrajnem zahodu Italije, ki sta se združili v davni, ob času tujega nasilja in domačih razdorov, kot predznak bodoče združitve. V novejših časih sta to zvezo obnovili in jo hočeta zdaj zopet obnoviti, na predvečer popolne narodne združitve.«

Nepo je bil ves izmučen od napora, ker je moral ves čas zadrževati svoj glas in svojo zgovornost. Bogve kam bi bil že začel, če bi se ne bil nenadoma zavedel in odločno krenil nazaj.

»Marina,« je dejal po kratkem molku, »hočete postati grofica Salvador? S popolnim zaupanjem pričakujem vaš odgovor.«

Marina je še vedno gledala proti jezeru in molčala. Pogovor v dvorani je nenadoma utihnil. Grofica Foska se je prikazala na vratih. Naslednji hip se je umaknila, med tem ko je začela glasno govoriti. Kljub temu so ostali vdrlji v ložo.

»Obracam se na vas, markiza,« je kričal Finotti.

Za njim je šel Veza, ki je zmigoval z rameni, se smehljaj in ponavljal:

»Nikakor nimate prav, nikakor nimate prav.«

Šele tedaj se je Marina zdramila iz svojih misli in tiho dejala bratranec:

»Jutri dobite odgovor.«

Nato se je približala gostom.

Tudi Nepo se je ves nevoljen okrenil proti motilecu. Za njimi je zagledal mater, ki mu je z žalostnim pogledom in z razprostrtimi rokami govorila:

»Ne morem pomagati!«

Cenjenim bralcem našega lista!

Za hrvatsko državo:

Vljudno sporočamo, da se za vsa naročila glede »Slovenca«, »Slov. doma«, »Domoljuba«, »Bogoljuba«, »Slovenčevega koledarja« in »Slovenčeve knjižnice« blagovolite obračati na trdko »Press Import«, Katančičeva 3, Zagreb.

Od 1. decembra dalje bo cena »Slovenca« v nadrobni prodaji 4 kune, za naročnike pa mesečno 83 kun, s ponedeljskim »Slov. domom« vred pa 96 kun.

Cena »Slov. doma« v nadrobni prodaji 3 kune, za naročnike mesečno 55 kun.

Cena »Domoljuba« v nadrobni prodaji 4 kune, za naročnike celoletno 110 kun.

Cena »Bogoljuba« posamezna številka 4 kune, celoletna naročnina 45 kun.

»Slovenčev koledar« za leto 1943 za

naročnike Slovenca, Slov. doma, Domoljuba, Bogoljuba, Obiska ter Slovenčeve knjižnice 100 kun, za nenaročnike imenovanih listov pa 140 kun.

Cena posameznim broširanim knjigam »Slovenčeve knjižnice« 50 kun,

v polplatno vezanim knjigam 75 kun, na boljšem papirju v celo platno vezanim knjigam 125 kun.

Naročnina vsega letnika »Slovenčeve knjižnice« (t. j. 36 knjig) 1100 kun za broširane knjige,

2300 kun za v polplatno vezane,

3500 kun za na boljšem papirju v celo platno vezane knjige.

Za Srbijo veljajo iste cene v dinarjih.

m z zaprekami Lidman (Švedska) 14.2 sek.; 400 m z zaprekami Larsson (Švedska) 52.8 sek.; skok v daljino Wagemannus (Nemčija) 7.58 m; skok v višino Campagner (Italija) 1.98 m; skok s palico Romeo 4.17 m; troskok Johnsson (Švedska) 15 metrov; kroglja Woelke (Nemčija) 15.87 m; disk Lampert (Nemčija) 53.48 m; kopje Nikkanen (Finska) 71.24 m; kladivo Stoch (Nemčija) 57.80 m; deseterboj Schmidt (Nemčija) 7280 točk. Vidimo, da so bili najuspešnejši Švedi in Nemci, ki imajo vsak po sedem prvih mest. Na tretjem mestu je Italija s petimi prvimi mesti, Madžari in Finci pa imajo po eno. Razmeroma slabo so se letos odrezali Finci, ki so izgubili tradicionalno premoč v tekih na dolge proge. Še bolj pa presenča, da je letos na prvem mestu v teku na 10.000 m Madžar. Glede posameznikov ni nobenega dvoma, da je bil Gundar Haegg najvidnejši

med vsemi atleti, čeprav niso upoštevani v razpredelnici nekateri svetovni rekordi, ki jih je postavil v tekih na eno in dve milj. Na drugem mestu med posamezniki je Lanzi, ki velja za najhitrejšega tekača v tekih na srednje proge. Lanzi je evropski prvak kar na treh progah: na 400, 800 in 1000 m.

GOSPODJE POZOR! Klobučarna »PAJK« strokovno očisti, preoblikuje in prebarva vse vrste klobukov po nizkih cenah. Lastna delavnica. Se priporoča Rudolfi Pajk, Sv. Petra c. 38

Čitajte in širite »Slovenca«!

Po kratki težki bolezni nas je za vedno zapustila naša ljubljena mama, stara mama, tašča, sestra in teta, gospa

Marija Černe roj. Bizjan

posestnica in vdova po poštnem upokojencu

dne 23. nov. 1942., previdena s sv. zakramenti za umirajoče. Pokopali jo bomo v sredo, dne 25. novembra 1942, ob 3 pop. iz kapelice sv. Krištofa na Zalah na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 23. novembra 1942.

Rodbina Černe in sorodstvo.

Naznanjamo žalostno vest, da nam je umrl naš ljubljani mož, dobri oče in tast, gospod

Jančigaj Valentin

železniški uradnik v pokoju

Pokopali ga bomo v četrtek, dne 26. novembra 1942, ob 3 pop. z Zal iz kapelice sv. Franciška na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 24. novembra 1942.

Žalujoče rodbine:

Jančigajeve, ing. Hrovatin, geom. Černe, Kononenko.

gu na Eastbournsko, na zahod pa do progé Lewes-Eastbourne. Dež je izpral večino tega, kar je T. Ks. iskal, vendar je še odkril zabrisane sledove avtomobilskih koles.

»Glejte, kod se je vozil in kod se je vrnil,« je rekel in počasi hodil po levi strani ceste, »in glejte, kje se je ustavil. Tu je vse od motornega olja.« In se je pripognil in se poganjal naprej v drži ruskega plesalca. »Glejte tu vžigalice, ki jih je prižgal šofer.« In jih je štel: »Ena, dve, tri, štiri, pet, šest!«. Kajpada, ako je porabil dve, da je prižgal cigareto v tako viharni noči, kot je bila sinoči, znese tri cigarete. O, glejte, Mansus, tu je ogorek cigarete, znamke Gold Hake!« In jo je natančno pregledal. »Da, znamke Gold Hake je, ki se kadi ob lepem vremenu dvajset minut, v viharnem pa kakih osem, ali ne, Mansus?«

»Prav sodite, T. Ks.,« je odgovoril Mansus mirno, »če je slučajno res tisti avtomobil, ki ga iščete.«

Nekaj star voz iščem,« je rekel T. Ks. »Čeprav je šel skrbno opazujoč po poti do velike ceste, se mu le ni posrežilo, da bi našel še kak sled avtomobilskih koles. Da bi iskal še niže spodaj, bi bilo zaman, ker je lilo vso noč in še v prvih jutranjih urah. Zato je odpeljal tovariša še za časa na postajo, da bi mogel z vlakom ob eni v London.«

»Pojdite naravnost v Cadogan Square in aretirajte Karovega šoferja!« mu je ukazal.

»S kakim razlogom?« je naglo vprašal Mansus.

Ko mu je T. Ks. ukazal kaj službenega, kar je menil, da je treba storiti, se ni Mansus nikdar čutil.

»Obdolžite ga česar koli,« je odvrnil T. Ks. brezbrizno. »Morda se česa spotoma spomnite.

Lahko pa se je primerilo, da je bil šofer nenadoma odpoklican v Grčijo in da je davi odpotoval z vlakom proti celini. Če je tako, ne boste mogli seveda nič opraviti, ker je parnik že odpulj iz Dobra in ga izkrcal v Boulognu. Če ga pa le zgrabite, držite ga, dokler se jaz ne vrnem.«

T. Ks. je imel sam ta dan še mnogo opraviti in se je vrnil pod večer v Beston Tracey, da bi dobil brzojavko, ki jo je čakal. Odprl jo je in bral:

»Ime šoferja Goole. Prvi natak Angleškega kluba. Carigrad. Odpotoval v Orient s prvim jutranjim vlakom, njegova mati bolna.«

»Mati bolna,« je dejal T. Ks. zaničljivo. »Kako bedasto! Menil sem, da bi si Kara izmislil kaj boljšega.«

Bil je v delavni sobi Johna Lexmana, ko so se vrata odprla in je hišna javila: »Gospod Remington Kara.«

IV.

T. Ks. je skrbno zganil brzojavko in jo spravil v žep pri telovniku. Prišleca je pozdravil z lahkim poklonom in mu, kot bi nadomestoval gospodarja, ponudil stolec.

»Mislim, da moje ime poznate,« je rekel mirno Kara. »Sem prijatelj ubogega Lexmana.«

»So mi povedali,« je odgovoril T. Ks., »a vaše prijateljstvo z Lexmanom vas ne ovira, da ne bi sedli.«

Grk je obstal trenutek v zadregu, potem pa se je nasmešnil in poklonil ter sedel poleg pisalne mize.

»Zelo mi je žal zaradi tega, kar se je primerilo,« je nadaljeval, »in to še posebno, ker sem jaz seznanil Johna Lexmana z onim nesrečnim

človekom ter se čutim zato nekako odgovornega za ta dogodek.«

»Če bi bil jaz na vašem mestu,« je rekel T. Ks., »oslonil bi se na stolico in gledajoč ga v obraz, pol za šalo pol zares, bi zaradi tega mirno spal. Koliko umorov se zgodi potem, ko so si bili ljudje predstavljeni! Primeri, da bi se pobijali popolnoma neznani si ljudje, so izredno redki. Vzrok tega je najbrž v našem obojkem značaju.«

Kara je obstal spet zmuden in osupel ob zgovornosti moža, od katerega je pričakoval samo uradno vedenje.

»Kdaj ste videli zadnjikrat Vassalara?« je vprašal T. Ks. prijazno.

Kara je privzdignil nekoliko oči, kakor bi pomišljal.

»Mislim, da je bilo pred kakimi sedmimi dnevi.«

»Pomislite še nekoliko,« ga je opomnil T. Ks. V drugič se je Grk zdrnil in se znova nasmešnil.

»Bojim se...« je začel.

»Ni se vam treba truditi,« je rekel T. Ks., »samo dovolite mi vprašanje. Ste bili tukaj sinoči, ko je dobil gospod Lexman neko pismo? Imamo neovrgljiv dokaz, da je dobil pismo,« je nadaljeval, ko je videl, kako se je on z vznemirjen, »zakaj glede tega imamo zanesljivo izjavo tukajšnje hišne in še pismočloveka.«

»Bil sem tukaj,« je odgovoril Kara odločno. In bil sem tudi navzoč, če je gospod Lexman prejel pismo.«

T. Ks. je pokimal.

Pismo, ki je bilo pisano na rjavkast papir in je bilo obsežno,« je namignil.

Grk je bil trenutno še vznemirjen.